

Araştırma Makalesi/ Research Article

Hemşirelik Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı

Internet Addiction in Nursing Students

Ayşe Dost¹ Aysel Kökcü Doğan¹ Derya Aslan Huyar²

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE
² Uludağ Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bursa, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 01/02/2021

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 06/07/2021

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, Published online: 26/12/2021

ÖZ

Amaç: Çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini Ekim 2020-Ocak 2021 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 238 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve 2010 yılında Günüş ve Kayri tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)" ile toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları 19.44 ± 1.77 yıl olup, %88.2'si kadındır. Öğrencilerin %14.7'sinin günde interneti 30-40 kez kontrol ettiği, %31.1'inin 5 saat ve üzerinde akıllı telefon kullandığı, %34.5'inin en çok sosyal medya (facebook, twitter vb.) için internet kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 89.87 ± 20.60 (min:44, max:135) bulundu. Ölçek alt boyutlarının puan ortalamaları incelendiğinde, "yoksunluk" 32.58 ± 8.56 , "kontrol güçlüğü" 24.05 ± 7.72 , "işlevsellikte bozulma" 15.27 ± 5.91 ve "sosyal izolasyon" alt boyut puanının 17.96 ± 3.23 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, internet kullanma süresi, akıllı telefon kontrol etme sıklığına göre İBÖ puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı farklılık ($p < 0.05$) gösterdiği bulunmuştur.

Sonuç: Çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı toplam puan ortalamasının İBÖ'nden elde edilen değerlere göre orta düzeyde olduğu görülmüştür. İnternet bağımlılığı sorunu, öğrenciler üniversite düzeyine gelmeden önce çözümlenmesi için alt eğitim basamaklarında araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, internet bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı

ABSTRACT

Objective: This study aims to determine nursing students' level of internet addiction.

Methods: The sample of the descriptive study consisted of 238 nursing students studying at a foundation university. The data were collected through the "Personal Information Form" prepared by the researchers and the "Internet Addiction Scale", validity and reliability studies and adaptation to Turkish of which were performed by Günüş and Kayri in 2010.

Results: The average age of the students in the study was 19.44 ± 1.77 and 88.2% of them were female. It was also determined that 14% of students checked their email 30-40 times a day, 31.1% used their smartphones 5 hours a day or more, 34.5% connected to the internet mostly for social media (facebook, twitter etc). The mean score of the students from the Internet Addiction Scale was 89.87 ± 20.60 (min:44, max:135). When the mean scores of the sub-dimensions of the scale were examined, it was determined that the "deprivation" sub-dimension score was 32.58 ± 8.56 , "control difficulty" was 24.05 ± 7.72 , "impairment in functionality" was 15.27 ± 5.91 , and the "social isolation" sub-dimension score was 17.96 ± 3.23 . It was found that the mean score of the students according to their gender, internet usage time and smart phone checking frequency showed a statistically significant difference ($p < 0.05$).

Conclusions: As a result of the study, it was observed that the total average score of the internet addiction of nursing students was at medium level according to the values obtained from the scale. In order to solve the Internet addiction problem before the students reach the university level, it is recommended to conduct research in the lower education levels.

Keywords: Nursing students, internet addiction, technology addiction

ORCID IDs of the authors: AD: 0000-0002-4651-7254; AKD: 0000-0003-3312-087X; DAH: 0000-0002-0968-7721

Sorumlu yazar/Corresponding author: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Dost

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: adost@medipol.edu.tr

Atıf/Citation: Dost A, Kökcü Doğan A, Aslan Huyar D. (2021). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığı. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 4(3), 393-401. DOI: 10.38108/ouhcd.871550

Giriş

Günümüzde internet kullanımı, hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. İnternetin ortaya çıkış amacı, insanlar arasında iletişimi arttırmak ve bilgiye erişimin güvenli, kolay, hızlı ve ucuz paylaşımını sağlamak olmuştur (Öztürk ve ark., 2007). Küresel Dijital Raporu'nda (2019) dünyadaki internet kullanıcı sayısı 5 sene önce yaklaşık 2.5 milyar iken, bu sene 4.5 milyar olarak belirtilmiştir. Ayrıca sosyal medya kullanımına ilişkin veriler incelendiğinde; dünya nüfusunun yaklaşık 3.5 milyarının sosyal medyayı aktif olarak kullandığı görülmektedir. Küresel Dijital Raporu (2019) verilerine göre, Türkiye nüfusunun %63'ünün (yaklaşık 52 milyon) sosyal medyayı aktif olarak kullandığı ve bunların %44'ünün sosyal medyaya mobil olarak erişim sağladığı rapor edilmiştir.

Türkiye'de hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması raporunda, 2019 yılında evden internete erişim imkanının %88.3'e ulaştığı bildirilmiştir (TÜİK, 2020). Rapor sonuçlarına göre internet, pek çok ihtiyacı karşılarken, öngörülemeyen bir şekilde hızla yaygınlaşmış ve patolojik/aşırı kullanımın getirdiği sorunlar doğurmuştur. Buna bağlı olarak "internet bağımlılığı" yeni bir bağımlılık türü olarak nitelendirilmeye başlanmıştır (Çoban ve Gümüşel, 2008; Öztürk ve ark., 2007).

İnternet bağımlılığı terimi ilk olarak 1996 yılında Goldberg tarafından tanımlanmıştır. İnternet bağımlılığı, "internette gereğinden fazla zaman geçirme, bu aşırı kullanma isteğinin önüne geçememe (yemek yeme ve uyku gibi temel ihtiyaçların ertelenmesi), internetin olmadığı zamanların kişi için önemini yitirmesi, yoksun kalındığında gergin, aşırı sinirli olma ve saldırgan olması, bu bağlamda da kişinin sosyal, iş ve aile yaşamının giderek bozulması" olarak tanımlanmaktadır (Dalal ve Basu, 2016; Griffiths, 2009; Young, 2004).

Davis "patolojik internet kullanımı" kavramını ikiye ayırmıştır. Bunlar "özgül ve genel patolojik internet kullanımı" olarak adlandırılmıştır (Davis, 2001). "Özgül patolojik internet kullanımı", cinsel içerikli ve kumar gibi belirli bir amacın aşırı ve kötüye kullanımını ifade eder. "Genel patolojik internet kullanımı"nda ise belirli bir amaç yoktur, kişinin çevrim içinde boşa harcadığı zamanı ifade eder (Günüç ve Kayri, 2010).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) internet bağımlılığına önemli bir halk sağlığı sorunu olarak yaklaşım göstermektedir. DSÖ uzmanlarının

katıldığı "Bağımlılık Davranışlarının Halk Sağlığına Etkileri" toplantısında internet bağımlılığı "ruh sağlığı problemi/davranış bozukluğu" kapsamında değerlendirilmiştir (Zhao ve Hao, 2019). DSÖ'ye göre teknoloji bağımlılığının 3 belirtisi bulunmaktadır:

- İnternet kullanımının diğer sosyal aktivitelerin önüne geçmesi,
- Davranışın önlenemiyor oluşu,
- Kişinin belirli bir şekilde strese girmesidir.

İnternet kullanımı bireyin, kişisel, sosyal ve eğitimsel alanlarına vakit ayıramamasına yol açıyorsa ve bunların sonucunda kişi; uyku, beslenme problemleri ve fiziksel rahatsızlıklar yaşıyorsa ve bu sorunlar en az 12 ay sürüyorsa bu davranış "bağımlılık" olarak kabul edilmektedir (Yeşilay, 2018).

Bilgisayar ve internet kullanımı ergenlerin yaşamlarında rekreasyonel aktivite seviyesinin ötesine ilerlemekte ve önemli etkiler bırakmaktadır (Kim ve ark., 2016). İnternet bağımlılığına yönelik ülkemizde yürütülmüş olan araştırmalar çerçevesinde; 2012 yılında yapılan bir çalışmada 1034 öğrencinin %9.7'si internet bağımlısı olarak tanımlanmıştır (Canan ve ark., 2012). Bir başka çalışmada ise 313 öğrencinin %14'ü internet bağımlısı olarak tanımlanmıştır (Batıgün ve Kılıç, 2011). İnternet bağımlılığı problemi açısından daha riskli olan yaş grubu, teknoloji kullanımına daha yakın olmaları ve diğer yaş gruplarına nazaran interneti daha fazla sosyalleşme amaçlı kullanmaları nedeniyle gençlerdir (Aslan ve Yazıcı, 2016).

Hemşirelik öğrencilerinde de internet bağımlılığına yönelik yapılan çalışmalarda internet bağımlılığının orta seviyede olduğu ve bağımlılığın yükselişe geçtiği belirtilmektedir (Rammazi ve ark., 2018; Najafi ve ark., 2018; Kiany ve ark., 2014). Akademik başarı, profesyonellik ve iletişim ile yalnızlık ve uyku kalitesi dahil olmak üzere bireyin yaşamının birçok yönü üzerinde olumsuz sonuçlar doğurur. Bu sonuçların hasta bakım ve güvenliğinin kalitesini olumsuz yönde etkilemesinin yanı sıra öğrencilerin fiziksel ve zihinsel sağlıkları üzerinde de olumsuz etkileri vardır (Najafi ve ark., 2018).

Dünya'yı etkisi altına almış olan COVID-19 pandemisinin getirdiği sosyal izolasyon önlemleri bireylerin günlük vakitlerinin büyük bir kısmını evlerinde geçirmelerine yol açmış olup, internette daha fazla vakit harcamalarına neden olmuştur (Baltacı ve ark., 2020). Pandemi sürecinde eğitim sistemleri de diğer sektörler gibi bu süreçten etkilenmiştir. Öğrenen kitlenin büyüklüğü bu süreçte dair önlemler alınmasını kaçınılmaz kılmıştır,

temasının azaltılması için çoğunlukla uzaktan eğitim tercih edilmiştir (Telli ve Altun, 2020). Eğitimi internet üzerinden devam ettirmeleri ve zaman geçirmek için internette daha uzun süre kalmaları sonucunda öğrencilerin internet üzerindeki kontrollerini kaybetmelerine ve problemleri internet kullanımını durumu ile karşı karşıya kalmalarına neden olabileceği söylenebilir (Baltacı ve ark., 2020).

Bu bağlamda bu çalışma; bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyi nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerine göre internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı tipte olup Ekim 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evreni, akademik eğitim yılında bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde eğitim gören 559 hemşirelik öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem büyüklüğü %95 güvenirlilik ve ± 0.05 hata payı ile örneklem büyüklüğü tablosu dikkate alınarak en az 228 hemşirelik öğrencisi olarak hesaplandı. Araştırma online olarak ulaşılan 238 öğrenci ile tamamlandı. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; a) hemşirelik bölümü öğrencisi olma, b) çalışmaya katılmaya gönüllü olma, c) internet kullanma'dır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacıların hazırladığı "Kişisel Bilgi Formu" ve 2010 yılında Günüş ve Kayri tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: "Cinsiyet, öğrenim gördüğü sınıf, günlük internet kontrol sıklığı, akıllı telefonla ilgilenme süresi, telefonu kullanım amacı, günlük interneti kullanma saati, kendi kendini bağımlılık değerlendirmesi" olmak üzere yedi sorudan oluşmaktadır.

İnternet Bağımlılığı Ölçeği: Ölçek 35 maddeden oluşmakta olup, beşli likert tiptedir ve tüm maddeler olumludur. Ölçekten alınabilecek maksimum 175, minimum 35 puan olup, ölçekten alınan puan arttıkça bağımlılık düzeyinin de arttığı belirtilmektedir (Günüş ve Kayri, 2010). Bu çalışmada, ölçeğin geneli için Cronbach Alfa (α)

katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin iç tutarlık katsayıları ise; "Yoksunluk" 0.89, "Kontrol gücü" 0.90, "İşlevsellikte bozulma" 0.92, "Sosyal İzolasyon" ise 0.90'dır (Tablo 1). Ölçek sonuçlarının güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir (Kalaycı, 2018).

Verilerin Toplanması

Öğrenci hemşirelerden google form uygulaması aracılığıyla bilgilendirilmiş onam alındıktan sonra yanıtlanması 10-15 dakika süren anketi doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılmış olup; sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma tanımlayıcı testler ile parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ($p>0.05$). Bağımsız gruplar ile niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi ve Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek amacıyla post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması 19.44 ± 1.77 yıl olup, %88.2'sinin kadın, %34'ünün 3.sınıf olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %32.4'ünün "günde 20'den az" interneti kontrol ettiği, %49.2'sinin günde "3-4 saat" akıllı telefonla ilgilendiği, %46.6'sının kendilerini "belki internet bağımlıyım" ve %18.9'unun ise "internet bağımlıyım" olarak değerlendirdiği, %39.5'inin günde "3-5 saat" internet kullandığı belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin %12.6'sı telefonu eğitim, %5.5'i iş-mesleki bilgi edinme, %25.6'sı oyun, %15.5'i alışveriş, %34.5'si sosyal medya (facebook, instagram, twitter vb.), %6.3'ü ise arkadaş edinme, sohbet, chat vb. amacıyla kullanılmaktadır (Tablo 1).

İnternet Bağımlılığı Ölçeğinden alınan puan ortalaması 89.87 ± 0.61 (min:44, max:135) olup, alt boyutlardan "yoksunluk" puan ortalamasının 32.58 ± 8.56 , "kontrol gücü" puan ortalamasının 24.05 ± 7.73 , "işlevsellikte bozulma" puan ortalamasının 15.28 ± 5.92 ve "sosyal izolasyon" puan ortalamasının 17.97 ± 3.23 olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yoksunluk alt boyutu puan ortalamasının istatistiksel anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Kız öğrencilerin internet yoksunluk puan ortalamaları

(33.21±7.96), erkek öğrencilerin internet yoksunluk puan ortalamalarından (27.82±11.24) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t=3.19$; $p=0.02<0.05$). Öğrencilerin günlük internet kontrol sıklığına göre sosyal izolasyon alt boyutu puan ortalamasının istatistiksel anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Günlük internet kontrol sıklığı 20'den az olan öğrencilerin sosyal izolasyon puan ortalamaları (19.05±2.87) diğer tüm gruplardan anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 1. Öğrencilerin bireysel ve internet bağımlılığına yönelik özelliklerinin dağılımı (n=238)

Gruplar	n	%
Cinsiyet		
Erkek	28	11.8
Kadın	210	88.2
Sınıf		
1.sınıf	30	12.6
2.sınıf	66	27.7
3.sınıf	81	34.0
4.sınıf	61	25.6
Günde İnternet Kontrol Sıklığı		
20'den az	77	32.4
20-30 kez	65	27.3
30-40 kez	35	14.7
40 tan fazla	61	25.6
Günlük Akıllı Telefonla İlgilenme Süresi		
2 saatten az	47	19.7
3-4 saat	117	49.2
5 saat ve üzeri	74	31.1
Kendi İnternet Bağımlılık Değerlendirmesi		
Değilim	54	22.7
Fikrim yok	28	11.8
Belki internet bağımlıyım	111	46.6
İnternet bağımlıyım	45	18.9
Telefon Kullanım Amacı		
Eğitim	30	12.6
İş, mesleki bilgi edinme	13	5.5
Oyun	61	25.6
Alışveriş	37	15.5
Sosyal Medya (facebook, Instagram, Twitter Vb.)	82	34.5
Arkadaş edinme, chat vb	15	6.3
Günlük İnternet Kullanma Saati		
0-2 Saat	30	12.6
3-5 Saat	94	39.5
6-8 Saat	52	21.8
8 Saat üstü	62	26.1

Tablo 2. İnternet bağımlılığı ölçeği ve alt boyut puan ortalamaları (n=238)

Boyutlar	Ortalama±Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Yoksunluk	32.58±8.56	11.00	51.00
Kontrol Güçlüğü	24.05±7.73	10.00	42.00
İşlevsellikte Bozulma	15.28±5.92	7.00	31.00
Sosyal İzolasyon	17.97±3.23	10.00	26.00
İnternet Bağımlılığı Ölçeği Toplam	89.87±20.61	44.00	135.00

Hemşirelik öğrencilerinin günlük akıllı telefonla ilgilenme süresine göre sosyal izolasyon alt boyutu puan ortalamasının istatistiksel anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Günlük akıllı telefonla ilgilenme süresi 2 saatten az olanların sosyal izolasyon puan ortalamaları (19.02±2.82) diğer tüm gruplardan yüksektir. Öğrencilerin günlük internet kullanma saatine göre “yoksunluk” alt boyutu puan ortalaması (36.14±5.91), “kontrol güçlüğü” alt boyutu puan ortalaması (28.37±6.53), “işlevsellikte bozulma” alt boyutu puan ortalaması (17.72±5.01) ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği toplam puan ortalaması (100.08±14.54)'nın istatistiksel anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0.05$). Toplam internet kullanma saati 8 saatin üstünde olanların puan ortalamaları diğer tüm gruplardan anlamlı düzeyde yüksektir (Tablo 3).

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrencilerin çoğunluğu sosyal medya programları için interneti kullanmaktadır. Öğrencilerin çoğunlukla başlangıçta akademik faaliyetler için edinmiş olduğu internet ve bilgisayarın ilerleyen süreçte genellikle rekreasyonel faaliyet özellikleri için kullanılmakta olduğu görülmektedir (Zhang ve ark., 2015; Rafiee ve ark., 2020). Benzer şekilde Babacan ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında, öğrencilerin %78.4 oranında sosyal ve eğlence amaçlı sitelere girmek amacıyla interneti kullandıkları saptanmıştır. Aslan ve Yazıcı (2016) internet bağımlısı öğrencilerin en çok sosyal medya kullanmak amacıyla interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Bayraktar ve Gün (2007) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise katılımcıların en çok ziyaret ettikleri siteleri belirtmeleri istenmiş olup,

elde edilen sonuçlara göre müzik dinleme siteleri ile chat sitelerinin ilk iki sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde öğrenciler tarafından internetin daha çok sosyal

medya kullanımı ve eğlence amaçlı kullanıldığı görülmekte olup, bu durum çalışmamızla örtüşmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile İBÖ ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=238)

Tanımlayıcı Özellikler	n	Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon	İnternet Bağımlılığı Toplam	
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	
Cinsiyet	Erkek	28	27.82±11.25	22.39±8.84	15.89±6.92	18.14±3.74	84.25±27.25
	Kadın	210	33.21±7.96	24.27±7.57	15.20±5.78	17.94±3.17	90.62±19.51
	t=		-3.190	-1.209	0.585	0.307	-1.542
	p=		0.020*	0.228	0.559	0.759	0.240
Öğrenim Gördüğü Sınıf	1.sınıf	30	33.23±8.03	23.63±7.03	15.20±5.83	17.23±2.85	89.30±19.56
	2.sınıf	66	32.94±8.57	24.77±8.14	15.56±5.83	18.03±3.40	91.30±20.58
	3.sınıf	81	32.37±8.87	23.56±7.62	14.74±6.18	18.32±3.37	88.99±21.42
	4.sınıf	61	32.15±8.57	24.13±7.87	15.72±5.77	17.79±3.03	89.78±20.44
	F=		0.163	0.331	0.386	0.910	0.162
	p=		0.921	0.803	0.763	0.437	0.922
Günlük internet kontrol sıklığı	20 den az	77	32.70±8,26	24.45±7.71	15.95±5.93	19.05±2.87	92.15±20.54
	20-30 kez	65	31.74±8.73	23.11±7.78	14.71±5.83	17.71±3.09	87.26±20.73
	30-40 kez	35	33.97±7.81	25.34±7.22	15.14±5.68	16.14±3.25	90.60±19.16
	40 tan fazla	61	32.53±9.26	23.80±8.03	15.12±6.17	17.92±3.34	89.36±21.48
	F=		0.520	0.737	0.549	7.290	0.687
	p=		0.669	0.531	0.649	0.000*	0.561
Posthoc=					1>2, 1>3, 2>3, 4>3, 1>4 (p<0.05)		
Akıllı telefonla ilgilenme süresi	2 saatten az	47	31.59±7.68	22.96±7.38	13.79±5.60	19.02±2.83	87.36±19.37
	3-4 saat	117	32.80±8.56	24.52±7.60	15.82±5.66	17.60±3.22	90.73±20.56
	5 saat ve üzeri	74	32.87±9.15	24.00±8.17	15.36±6.40	17.88±3.39	90.11±21.56
	F=		0.386	0.687	2.010	3.355	0.454
	p=		0.680	0.504	0.136	0.037*	0.636
	Posthoc=					1>2 (p<0.05)	

Tablo 3. (Devam) Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile İBÖ ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=238)

Tanımlayıcı Özellikler	n	Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon	İnternet Bağımlılığı Toplam	
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	
İnternet bağımlılığı durumunu değerlendirmesi	Değilim	54	33.98±8.22	25.85±8.38	16.35±6.10	18.87±3.29	95.06±20.79
	Fikrim yok	28	31.11±9.16	21.89±6.81	12.89±4.69	17.75±2.35	83.64±19.38
	Belki	111	32.14±8.11	23.69±7.31	15.18±5.63	17.88±3.36	88.89±19.43
	Bağımlıyım	45	32.91±9.67	24.11±8.24	15.71±6.75	17.22±3.17	89.96±23.06
	F=		0.879	1.803	2.236	2.307	2.105
	p=		0.453	0.147	0.085	0.077	0.100
Telefon kullanma amacı	Eğitim	30	31.23±9.10	23.40±8.15	14.87±6.43	18.57±3.10	88.07±22.14
	İş, mesleki bilgi edinme	13	35.23±8.99	23.46±9.00	14.31±6.82	17.23±2.65	90.23±22.95
	Oyun	61	32.87±8.17	24.31±7.41	15.18±5.91	17.82±3.20	90.18±19.81
	Alışveriş	37	32.52±9.04	23.95±7.34	15.43±6.00	17.41±3.60	89.30±21.03
	Sosyal medya	82	33.01±8.39	24.76±7.77	15.70±5.60	18.29±3.54	91.76±19.94
	Arkadaş edinme, chat vb	15	29.60±8.76	21.20±8.22	14.67±6.33	17.60±2.75	83.07±22.87
F=		0.813	0.613	0.217	0.792	0.514	
p=		0.541	0.690	0.955	0.556	0.765	
Günlük internet kullanma saati	0-2 saat	30	29.73±8.28	19.60±6,99	12.30±4.67	17.48±2.78	79.10±18.47
	3-5 saat	94	32.17±8.75	22.98±7,50	14.53±6.23	18.35±3.00	88.03±21.08
	6-8 saat	52	30.71±9.81	23.40±7,71	15.42±5.97	17.71±3.12	87.25±22.53
	8 saat üstü	62	36.15±5.91	28.37±6.53	17.73±5.02	17.84±3.82	100.08±14.55
	F=		5.931	11.953	7.091	0.821	9.202
	p=		0.001*	0.000*	0.000*	0.483	0.000*
Posthoc=		4>1, 4>2, 4>3 (p<0.05)	2>1, 3>1, 4>1, 4>2, 4>3 (p<0.05)	3>1, 4>1, 4>2, 4>3 (p<0.05)		2>1, 4>1, 4>2, 4>3 (p<0.05)	

*: p<0.05, t: Independent Sample t-test, F: One Way ANOVA

Hemşirelik öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Ölçeği toplam puan ortalaması 89.87±20.61 (min:44, max:135) olup öğrencilerin internet bağımlılık seviyesinin orta düzeydedir ve bağımlılık riski taşıyan grup olarak tanımlanmaktadır (Günüş ve Kayri, 2010). TÜİK (2020) verilerine göre en yoğun internet kullanım yaş aralığı 16-24 yaşdır. Hemşirelik öğrencileri de bu grupta yer aldığı için kontrolsüz internet kullanımı riski altındadır (Zhang

ve ark., 2018). İnternet modern günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Özellikle gençler için; bilgi erişimi, iletişim kurma, eğitim gibi başlıklarda ihtiyaç haline dönüşmüş olduğu bir gerçektir. Fakat zamanla uygunsuz ve aşırı kullanım internet bağımlılığına yol açabilmektedir (Rafiee ve ark., 2020). Tahran Üniversitesinin hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada internet bağımlılığı oranı %17.7'dir; hemşirelik ve ebellek öğrencileri

üzerinde yapılan bir diğer çalışmada, orta derecede (%11.3) internet bağımlılığı bildirilmiştir (Kiany ve ark., 2014; Najafi ve ark., 2018).

COVID-19 pandemisi gibi kriz süreçlerinde bireyler, başa çıkma stratejileri olarak psikoaktif madde kullanımı, kumar, tv izleme, sosyal medya kullanımı, internet kullanımı gibi stres ve kaygıyı azaltmaya yönelik olan fakat bir yandan bağımlılık oluşturan kaçma davranışlarını sergilemektedir ve bunlar kırılması güç alışkanlıklara dönüşebilmektedir. Davranışsal bağımlılıklardan internet bağımlılığı listenin başındadır (Kiraly ve ark., 2020). Bu sebeple de bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinde problemler internet kullanımının arttığı yorumu yapılabilir. Araştırma bulgularına benzer olarak pandemi sürecinin üniversite öğrencilerinin problemlerini internet kullanımı üzerine etkisini inceleyen nitel bir çalışmada; öğrencilerin pandemi boyunca internet kullanımlarını kontrol etmekte zorluk çektikleri, aile üyeleriyle iletişim süreçlerinde, sosyal etkileşimde ve akademik başarı düzeylerinde problem yaşadıkları ortaya koyulmuştur (Baltacı ve ark., 2020).

Bu çalışmada öğrencilerin %39.5'inin ise günde 3-5 saat internet kullandıkları tespit edilmiştir. Günlük internet kullanma saatinin artmasıyla birlikte İnternet Bağımlılığı Ölçeği puanları anlamlı olarak artmakta olup, internet kullanım saati ile bağımlılık düzeyleri arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. İnternette geçirilen süre de internet bağımlılığının önemli bir göstergesidir (Young, 2004). Sağlık öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada internet kullanımının normal kabul edildiği grupta günlük internet kullanımı 1-2 saat iken, sorunlu grupta araştırma bulgularına benzer şekilde 3-5 saattir (Salehi ve ark., 2014). Çalışma bulgularına paralel olarak Şenyuva'nın (2016) çalışmasında da öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile problemlerini internet kullanımları arasında bir ilişki olduğu, 5 saat ve üzerinde internet kullanan öğrencilerin problemlerini internet kullanımlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Oktan (2014), günde 3 saat ve daha fazla bir süre internette kalındığında problemlerini internet kullanımının da arttığını, internette kalma süresinin problemlerini internet kullanımının önemli bir ölçütü ve yordayıcısı olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda pandemi sürecinde yürütülen araştırma verilerinin hemşirelik öğrencilerin internet kullanım sürelerini daha da artmış olabileceği düşünülmektedir. Sosyalleşme, eğitim, alışveriş, oyun oynama, film izleme gibi faaliyetlerin gençler tarafından pandemi

dönemi sürecinde daha fazla kullanıldığı yorumu yapılabilir.

Araştırmamızda günlük internet kullanma saati arttıkça yoksunluk, kontrol gücü ve işlevsellikte bozulma puanlarının da istatistiksel olarak arttığı görülmektedir. Çalışmamızla benzer olarak, Batıgün ve Kılıç'ın (2011) çalışması ile Günüş ve Kayrı'nın (2010) çalışmalarında da bağımlı öğrencilerin çoğunluğunda yoksunluk durumunun saptandığı, internet bağımlılığı düşük olan grubun özdenetiminin daha yüksek olduğu, internet bağımlılığı yüksek olan bireylerin hayattan beklentileri, yaşam doyumu, algılanan sosyal desteğin daha düşük olduğu saptanmıştır. İnternet bağımlılığının depresyon, anksiyete ve stres bozuklukları gibi ruh sağlığı sorunlarına neden olduğu ve bu sorunların hemşireler arasında yaygın olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, yüksek düzeyde uzun süreli stresin işe karşı olumsuz tutum, klinik yargıda bozulma, artan tıbbi hatalar, azalan bakım kalitesi gibi olumsuz sonuçlara yol açtığı gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencileri de sağlık sunum hizmetinde büyük bir halkayı oluşturmaktadır (Tran ve ark., 2019).

Erkek öğrencilerin internet yoksunluk puanları, kadınların internet yoksunluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Kadın cinsiyetin internet kullanım nedenlerini inceleyen bir çalışmada, kadınların mesajlaşma platformları ve alışveriş sitelerini erkek cinsiyete oranla daha fazla kullandıkları görülmektedir (Canan ve ark., 2012). Salehi ve arkadaşlarının çalışmasında (2014), problemlerini kullanıcıların normal kullanıcılara göre internette daha fazla harcama yaptığı belirtilmektedir. Bu bağlamda araştırmamızın sonuçlarının kadın cinsiyet yönünde yüksek olmasının nedenleri arasında pandemi sürecinin doğurduğu sonuçların etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada da kadınlar tarafından alışveriş sitelerinin erkeklere göre daha yoğun kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığının orta düzeyde olduğu, kadın öğrencilerin internet yoksunluğunu daha fazla yaşadığı, günlük interneti kullanma sıklığı arttıkça bağımlılık düzeyinin arttığı saptanmıştır. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin fark edilmesi ve ilgili birimlere yönlendirilmesi gerekmektedir. Mevcut sağlık hizmeti ortamının karmaşıklığı içinde, hemşirelik öğrencilerinin interneti uygun ve etkili

bir şekilde kullanmaları, zamanlarını etkin yönetmeleri, hemşirelik bakım sürecini organize etmeleri, kaliteli bakım sunmaları, akademik gelişimleri ve kariyer gelişimleri açısından kritik öneme sahiptir.

Gelecekteki sağlık hizmeti sunumunu etkileyecek olan hemşirelik öğrencilerine zaman yönetimi ve zamanı iyi değerlendirme çalışmaları yapılarak, boş zamanlarını sadece internet başında değil sosyal ve bilimsel faaliyetler ile değerlendirmeleri önerilebilir.

Teşekkür

Çalışmamıza katılan tüm hemşirelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

Araştırmannın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan (10840098-604.01.01-E.7677 sayılı karar) ve ilgili kurumdan gerekli yazılı izinler alınmış olup, öğrencilerden onam alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir / Konsept: AD; Tasarım: AD; Veri Toplanması ve / veya İşlemesi: AD, AKD; Analiz ve / veya Yorum: AD, AKD, DAH; Literatür incelemesi: DAH; Yazma: AD, AKD, DAH, Eleştirel inceleme: AD, AKD.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı orta düzeydedir.
- Kadın öğrencilerinin erkek öğrencilere göre internet yoksunluğu düzeyi daha fazladır.
- Günlük internet kullanma saati arttıkça internet bağımlılığı düzeyi artmaktadır.

Kaynaklar

- Aslan E, Yazıcı A. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve ilişkili sosyodemografik faktörler. *Klinik Psikiyatri*, 19, 109-117.
- Babacan Gümüş A, Şıpkın S, Tuna A, Keskin G. (2015). Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımı, şiddet eğilimi ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişki. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 14, 460-467.
- Baltacı Ö, Akbulut ÖF, Zafer R. (2020). COVID-19 pandemisinde problemlı internet kullanımı: bir nitel araştırma. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 126-140.

- Batıgün AD, Kılıç N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyodemografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26, 1-10.
- Bayraktar F, Gün Z. (2007). Incidence and correlates of internet usage among adolescents in North Cyprus. *Cyberpsychology and Behavior*, 10, 19.
- Canan F, Ataoğlu A, Özçetin A, İçmeli C. (2012). The association between Internet addiction and dissociation among Turkish college students. *Comprehensive Psychiatry*, 53, 422-426.
- Çoban, A, Gümüşel, O. (2008). Alkol ve Madde Bağımlılığı. 1.Baskı, İstanbul, NP Yayınları, s. 9.
- Dalal PK, Basu D. (2016). Twenty years of Internet addiction Quo Vadis? *Indian Journal of Psychiatry*, 58, 6-11.
- Davis RA. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, 17, 187-195.
- Global Digital Report 2019. Erişim tarihi: 18.10.2020, <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019>
- Griffiths MA. (2009). Components model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, 2009, 191-197.
- Günüç S, Kayrı M. (2010). Türkiye'de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik-güvenirlık çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 220-232.
- Kalaycı, Ş. (2018). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. 9.Baskı, Ankara, Asil Yayın, 403-419.
- Kiany T, Fallahi Khoshknab M, Dalvandi A, Hosaini MA, Nourozi K. (2014). Internet addiction and its related factors among nursing students in Tehran university of medical sciences in 2013. *Journal of Nursing Education*, 2, 50-62.
- Kim K, Ryu E, Chon M, Yean E, Choi S, Seo J. ve ark. (2016). İnternet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: A questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies* 43, 185-192.
- Kiraly O, Potenza MN, Stein DJ, King DL, Hodgins DC, Saunders JB. ve ark. (2020). Preventing problematic internet use during the COVID-19 pandemic: Consensus guidance. *Comprehensive Psychiatry*, 100, 1-4.
- Najafi F, Saravi FK, Navidian A, Raeisi SM. (2018). The relationship between internet addiction, loneliness and sleep quality among students of nursing and midwifery faculty. *Zahedan Journal Research*, 20(12), 1-7.
- Oktan V. (2014). Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 281-292.
- Öztürk Ö, Odabaşoğlu G, Eraslan D, Genç Y, Kalyoncu ÖA. (2007). İnternet bağımlılığı: kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8, 36-41.

- Rafiee F, Zare ZG, Adib-Hajbaghery M, Zade SB. (2020). Internet addiction and psychological strain in nursing and midwifery students. *Nursing Midwifery Studies*, 9(1), 36-42.
- Rammazi GM, Askarizadeh GH, Ahmadi GH, Divsalar K. (2018). The role of psychiatric symptoms, social support and meaning in life in predicting internet addiction among university students: A causal model. *Practice in Clinical Psychology*, 6(2):101-110.
- Salehi M, Khalili MN, Hojjat SK, Salehi M, Danesh A. (2014). Prevalence of internet addiction and associated factors among medical students from mashhad, Iran in 2013. *Iranian Red Crescent Medical Journal*, 16(5), 1-7.
- Şenyuva E. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin problemli internet kullanımıyla duygusal zekâlarının ilişkisi. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 6, 47-64.
- Telli SG, Altun D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25–34.
- Tran TT, Nguyen NB, Luong MA, Bui TH, Phan TD, Tran VO. ve ark. (2019). Stress, anxiety and depression in clinical nurses in Vietnam: A cross-sectional survey and cluster analysis. *International Journal Mental Health System*, 13(3), 2-11.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2020). Türkiye Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım raporu. Erişim tarihi: 14.12.2020, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028
- Yeşilay (2018). Online oyun ve online kumar bağımlılığı bir ruh sağlığı problemi. Erişim tarihi:02.01.2021, <https://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/detay/dso-acikladi-online-oyun-ve-online-kumar-bagimlilik-bir-ruh-sagligi-problemi?print=1>
- Young KS. (2004). Internet addiction: a new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48, 402–415.
- Zhang M, Lim R, Lee C, Ho R. (2018). Prevalence of internet addiction in medical students: a meta-analysis. *Academic psychiatry: the journal of the American Association of Directors of Psychiatric Residency Training and the Association for Academic Psychiatry*, 42(1), 88–93.
- Zhang Y, Mei S, Li L, Chai J, Li J, Du H. (2015). The relationship between impulsivity and internet addiction in Chinese college students: A moderated mediation analysis of meaning in life and self-esteem. *PLoS One*, 10(7), 1-13.
- Zhao M, Hao W. (2019). Challenges of gaming disorder: suggestions from a public health perspective. *General Psychiatry*, 32, 1-2.